

ГЛІЗНУЦА М.Ю., асистент, м. Харків, НТУ «ХПІ»

ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ПОТЕНЦІАЛУ

Економічна наука гостро реагує на кардинальні зміни, що відбуваються в наш час. А ці зміни досить інноваційні і радикальні. Після тисячолітнього існування виробництва суто матеріального характеру, на початку ХХІ століття людство почало

впевнено розробляти стратегію переорієнтації на інтелектуально-інформаційний шлях розвитку і формувати нову економіку – економіку знань. В такій економіці, ціну кінцевої продукції дедалі менше визначає вартість матеріалу та простої праці, натомість у ній зростає інтелектуальна складова [1,2]. Орієнтуючись на світові тенденції, можна визначити, що в наш час лідерами в розвитку стають ті країни, де основними виробничими ресурсами є знання, інтелект, інноваційні програми, інформаційні технології, високі технології. Ці країни постійно укріплюють свої позиції на світових ринках завдяки використанню інтелектуального потенціалу та захисту прав інтелектуальної власності.

Інтелектуальна складова людини і суспільства в цілому формується на знанієвій, культурній та досвідній основі і, включаючись активно в діяльність, забезпечує людський, соціальний і економічний розвиток. Через діяльність інтелект перетворюється в продукт (нові знання, послуги, нові товари), а як складова економічного процесу цей продукт має ринкові характеристики (вартість, власника, процес обміну, вплив на конкурентоспроможність). Серед інших різновидів ресурсів забезпечення економічного процесу (техніка, природні ресурси, праця) інтелектуальний ресурс є на даний час найбільш важливим, а тому потребує до себе і найбільшої уваги з позицій управління для збільшення потенціалу в його кількісному і якісному значенні і для вирішення завдань ефективного його використання.

В понятійному змісті «інтелектуальний капітал» і «інтелектуальний потенціал» є різними і характеризуються суттєвими відмінностями. Інтелектуальний потенціал означає можливості і резерви росту, перспективи покращення ситуації. Більшість фахівців вважають, що термін «інтелектуальний потенціал» означає резерви і можливості, що властиві виключно людям [3]. Але з цим можна не погодитися: прогресивна виробнича база, результати наукових досліджень, інституційний порядок так само, як і безпосередньо людські знання та вміння, складають значну долю інтелектуального потенціалу як окремого підприємства так і регіону в цілому.

Отже, інтелектуальний потенціал, в широкому його розумінні можна визначити як спроможність соціально-економічної системи, приміром регіону, забезпечувати свій довгостроковий розвиток, а також спроможність до самооновлення і нарощування якісних своїх характеристик.

Інтелектуальний капітал – є рушійна сила, а інтелектуальний потенціал – є сконцентрована потужність. Інтелектуальний капітал вимірюється більш точно, ніж інтелектуальний потенціал, оскільки перше – це існуючі, готові до використання активи, а друге (інтелектуальний потенціал) – це ресурси і можливості, які ще потребують особливої підготовки до використання.

Передові країни основні інвестиції направляють саме в науку, освіту, охорону здоров'я, довілля та в якість життя. Звісно в економіці знань традиційні ресурси (земля, надра, капітал, праця) не втрачають свого значення, але успіх приносять такі нові різновиди людської діяльності, як інноваційна політика, інформаційні системи, підприємництво, інфраструктурна перебудова.

Складна структура інтелектуального ресурсу (потенціалу, капіталу) дає можливість в конкретних умовах використовувати вибірково його різноманітні властивості, залежно від цілей і завдань стратегії розвитку на підприємстві та регіону і, тим більш, від обраної стратегії управління цим розвитком.

Список літератури: 1. Гесць В.М. Характер перехідних процесів до економіки знань. / Економіка України, 2004, №4. – с. 4-14, №5. – с. 4-13; 2. Державний комітет статистики України. Інноваційна активність промислових підприємств. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>; 3. Пріоритети та інструменти

інноваційного розвитку України. / Матеріали «Круглого столу». – Київ.: Альтерпрес, 2003.